

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 543/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2015 v predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Pezinok sp. zn. 28 P 154/2012 z 5. septembra 2013 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20 Cop 3/2014 z 27. augusta 2014, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 P 154/2012 z 5. septembra 2013 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20 Cop 3/2014 z 27. augusta 2014 svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky(ďalej len „ústava“) a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 13 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 20 Cop 3/2014 z 27. augusta 2014.

Dňa 23. decembra 2014 sťažovateľ doručil ústavnému súdu prílohy k sťažnosti.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde sa 12. júna 2012 začalo súdne konanie vedené pod sp. zn. 28 P/154/2012 o návrhu navrhovateľky o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej [REDACTED] proti sťažovateľovi.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 28 P 154/2012 z 5. septembra 2013 manželstvo navrhovateľky a sťažovateľa rozviedol, zveril maloletú na čas po rozvode do osobnej starostlivosti navrhovateľky, upravil zastupovanie a spravovanie majetku maloletej tak, že ju zastupujú a spravujú jej majetok obidvaja rodičia, a uložil povinnosť sťažovateľovi prispievať na výživu maloletej sumou 500 eur mesačne.

Sťažovateľ podal proti uvedenému rozsudku 24. októbra 2013 odvolanie, v ktorom okresnému súdu vyčítal, že ako prvostupňový súd pri určení výšky výživného nedostatočne zistil skutkový stav, nevykonal potrebné dôkazy v prospech sťažovateľa a na základe vykonaných dôkazov týkajúcich sa jeho účtovníctva dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ďalej sťažovateľ v odvolaní namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pod ktorou sa rozumie aj nedostatočné zdôvodnenie rozsudku, z dôvodu, že

súd sa nezaoberal jeho námietkami týkajúcimi sa vyčíslenia nákladov maloletej a odmietol vziať do úvahy jeho súkromné pôžičky z dôvodu, že ich nemal zahrnuté v účtovníctve podnikateľa. V podstatnom sťažovateľ tiež poukazoval na neprimeranosť výšky výživného, aj vzhľadom na vek maloletej a výšku príjmu navrhovateľky.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 20 CoP 3/2014 z 27. augusta 2014 potvrdil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, pretože sa po skutkovej, ako aj právnej stránke stotožnil s postupom a rozhodnutím prvostupňového súdu.

Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd konštatovaním vecnej správnosti rozsudku okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd rozhodol o výške vyživovacej povinnosti sťažovateľa voči maloletej, došlo k porušeniu jeho základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny v spojení s čl. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a k namietanému porušeniu čl. 13 ods. 1 ústavy. Uviedol, že mu nie je zrejmý dôvod určenia takej vysokej vyživovacej povinnosti napriek tomu, že pracuje v nestabilnej oblasti, má vyšší vek a zdravotné problémy. Sťažovateľ bol toho názoru, že výživné priznané v uvedenej výške pôsobí naňho likvidačne, čoho dôkazom je, že matka maloletej podala proti nemu návrh na začatie exekúcie, ktorej podkladom ako exekučný titul je rozsudok okresného súdu.

Podľa názoru sťažovateľa sa nemožno stotožniť s konštatovaním krajského súdu, že pre rozhodnutie v prerokováanej veci nebolo podstatné hodnotenie správnosti vedenia účtovníctva sťažovateľa. Ním predložená správa v tomto smere nemala byť vyhodnotená krajským súdom ako nezáväzná (nevykonanie tohto dôkazu odôvodnil krajský súd účelom jej vypracovania), čo sťažovateľ vníma ako porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedených skutočností bol sťažovateľ toho názoru, že postupom a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny, princípu rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3, princípu rovnosti pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1, princípu ochrany proti svojvoľným zásahom štátnej moci podľa čl. 13 ods. 1 ústavy, práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a princípu predvídateľnosti rozhodnutí ako súčasť princípu právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy.

V závere sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a zároveň rozhodol:

„Do právoplatnosti rozhodnutia o sťažnosti Ústavný súd SR odkladá vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 20 CoP 3/2014 zo dňa 27.08.2014 a rozsudku Okresného súdu Pezinok, sp. zn. 28P/154/2012 zo dňa 05.09.2013 vo výroku o povinnosti sťažovateľa prispievať na výživu na maloletú [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], sumou 500,- EUR mesačne, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca do rúk navrhovateľky odo dňa vykonateľnosti rozsudku.“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej vydal vo veci takýto nález:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, čl. 13 ods. 1 Ústavy SR postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20CoP 3/2014 zo dňa 27.08.2014, porušené bolo.

Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, čl. 13 ods. 1 Ústavy SR postupom a rozhodnutím Okresného súdu Pezinok sp. zn. 28P/ 154/2012 zo dňa 05.09.2013, porušené bolo.

Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy SR, v spojení so zásadou rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, postupom Okresného súdu Pezinok, sp. zn. 28P/154/2012 zo dňa 05.09.2013, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky ruší rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20CoP 3/2014 a rozhodnutie Okresného súdu Pezinok sp. zn. 28P/154/2012a vracia vec na ďalšie konanie Okresnému súdu Pezinok.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] náhradu trov právneho zastúpenia, vo výške 340,90 EUR vrátane DPH, ktorá je splatná do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Stanislava Jakubčíka, [REDAKOVANÉ].“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 listiny, princípu rovnosti pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 ústavy, porušeniu čl. 13 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 postupom a rozhodnutím okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Priamo zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti namietanému postupu a napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd, a poskytnúť tak ochranu práv sťažovateľovi. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a k porušeniu čl. 13 ods. 1 ústavy postupom a rozhodnutím krajského súdu

Hneď v úvode tejto hodnotiacej časti ústavný súd zdôrazňuje, že podstatou a prevažujúcim obsahom i rozsahom sťažnosti sťažovateľa je jeho nespokojnosť s výrokom konajúcich súdov týkajúcim sa výšky jeho vyživovacej povinnosti voči maloletej. Tomu zodpovedá aj podrobný rozbor súdnych konaní vrátane sťažovateľom subjektívne hodnotených skutkových okolností. Napriek väčšiemu rozsahu namietaných porušení práv či článkov ústavy, listiny a dohovoru však sťažnosť obsahuje minimum ústavnoprávnej argumentácie, ktorá by bola v podstatnej príčinnej súvislosti s napadnutými súdnymi konaniami.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy tiež vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

V prípade uplatnenia uvedenej subsidiárnej právomoci ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

Ústavný súd opierajúc sa aj o svoju uvedenú judikatúru sa preto musel sústrediť predovšetkým na otázku ústavnej udržateľnosti rozhodnutia krajského súdu, ktoré posudzoval v úzkej súvislosti s výsledkom konania na prvostupňovom súde.

Ústavný súd zistil, že na základe odvolania sťažovateľa vec prerokoval krajský súd a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok okresného súdu je vecne správny, a preto ho potvrdil. Krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, že závery súdu prvého stupňa vyplývajú z dokazovania vykonaného v potrebnom rozsahu, v ktorom sa okresný súd správne zameril na zistenie odôvodnených potrieb maloletej, schopností, možností a majetkových pomerov oboch rodičov, z dokazovania vyvodil aj správne právne závery, s ktorými sa stotožňuje aj krajský súd. K správe audítora, ktorú odporca dodatočne pripojil k svojmu odvolaniu, krajský súd uviedol, že ju ako dôkaz nevykonal s ohľadom na jej nezáväznosť uvedenú v závere samotnej správy a tiež vzhľadom na účel jej vypracovania v nej uvedený (pomoc odporcovi pri zhodnotení správnosti konkrétnych transakcií a ich účtovnom zobrazení v účtovníctve podniku). Vykonanie tohto dôkazu podľa krajského súdu nebolo spôsobilé spochybníť skutkový stav ustálený okresným súdom. Krajský súd sa nestotožnil ani s námietkami sťažovateľa, že okresný súd nepostupoval správne, keď neprihliadol na jeho pôžičky z dôvodu, že ich nemal zahrnuté v účtovníctve, pretože dispozícia s takým vysokým majetkom sa v každom prípade prejavila v životnej úrovni otca, na ktorej má maloletá zákonné právo sa podieľať. K vyjadreniu sťažovateľa, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, krajský súd uviedol, že sťažovateľ v priebehu konania nevzniesol kvalifikovane námietku zaujatosti voči konajúcemu sudcovi a sťažovateľom uvádzané skutočnosti nezakladajú dôvod na vylúčenie sudcu. Na zdôraznenie správnosti rozsudku v časti výroku o výške vyživovacej povinnosti sťažovateľa krajský súd uviedol: *„Z odôvodnenia výroku napadnutého rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o výške vyživovacej povinnosti odporcu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade ani v tomto smere zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,*

nakolko z napadnutého rozhodnutia presne, zrozumiteľne a určite vyplývajú v logickej nadväznosti a s hodnotiacou väzbou k jednotlivým dôkazom skutkové zistenia, ktoré v súhrne vytvárajú skutkový nález súdu. Okolnosti namietané odporcom v odvolaní vo vzťahu k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou prvostupňového súdu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, tzn., aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami a ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov.“

Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd v napadnutom rozsudku vyčerpávajúco odôvodnil, prečo rozsudok okresného súdu potvrdil, pričom sa osobitne a veľmi podrobne zaoberal všetkými podstatnými námietkami sťažovateľa vrátane jeho námietok smerujúcich proti výške výživného. Podľa ústavného súdu právny záver krajského súdu v napadnutom rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, bol výsledkom procesu hodnotenia dôkazov, interpretácie a aplikácie právnych predpisov, ktorý bol v súlade s ústavou a žiadnym spôsobom nevybočuje z medzí formálnej logiky.

Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu v konkrétnom prípade, nemôže podľa ústavného súdu zakladať namietané porušenie ním označených práv. Hodnotenie právneho a skutkového stavu krajským súdom spĺňalo kritéria logickej právnej úvahy, čo bolo podporené aj riadnym odôvodnením rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Keďže ústavný súd nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by napadnutý rozsudok krajského súdu porušoval alebo popieral zmysel práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namietal porušenie týchto

práv, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Ako zjavne neopodstatnenú posúdil ústavný súd aj tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 ústavy. Tieto články ústavy negarantujú individuálne základné práva, ale zakotvujú niektoré zo základných ústavných princípov. Pokiaľ ide o súdnu ochranu, jej ústavnú konformitu vyčerpávajúcim spôsobom zaručuje čl. 46 a nasl. ústavy.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (napr. návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých súdnych rozhodnutí) stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2015